

Ohje perusterveydenhuollolle (ei koske Hyvinkään ja Porvoon sh-alueita)

## Suppea yöpolygrafia -tutkimuksen tilaaminen KNF:n yksiköstä

### Milloin suppea yöpolygrafia?

- Epäily uniapneasta, ainakin 2 seuraavista oireista
  - pitkään jatkunut äänekäs kuorsaus
  - päiväväsytys tai poikkeava nukahtelu
  - hengityskatkokset nukkuessa toisen henkilön toteamana
  - aamupäänsärky
  - toistuvat yölliset heräämiset tukehtumisen tunteeseen
  - muistihäiriö/mielialahäiriö, jonka aiheuttajana uniapneaa ei voi poissulkea
- Liitännäisoireina voi olla tihentynyt yöllinen virtsaamistarve, yöhikoilu, impotenssi tai ärtyisyys.
- Levottomat jalat tai epäily yöllisestä jalkojen liikehäiriöstä on myös aihe tilata suppea yöpolygrafia, kerro jalkoihin liittyvistä oireista lähetteessä.
- Seurantatutkimukset eivät ole tarpeellisia. Yöpolygrafiaa ei pidä tilata unettomuuden vuoksi tai nuoren ja hoikan potilaan väsymyksen vuoksi, ellei hänellä ole uniapneaan viittaavia oireita.

### Milloin lähete erikoissairaanhoidon (ESH) keuhkosairauksien poliklinikalle?

- Ammattiautoilijat (ml. taksiautoilijat) tai mikäli nukahtaminen työssä aiheuttaa merkittävän riskin (esim. lennonjohto), jolloin edeltävää yöpolygrafiaturkimusta ei tarvita. Myös ajolupa-asiat, vaikka työ ei olisikaan ammattiajtoa, voi lähettää suoraan ESH:oon. Lentäjillä on oma tutkimus- ja hoitoprotokolla Iho- ja Allergiasairaalassa.
- Todettu keskivaikea tai vaikea uniapnea (AHI  $\geq$  15) ja potilas haluaa hoitoa.
- Todettu lievä uniapnea (AHI  $<$  15), merkittävä päiväväsytys ja potilas haluaa hoitoa.
- Jos lähettävän lääkärin mielestä tutkimustulokset ja oireet ovat ristiriidassa, lähete voi olla aiheellinen (suppealla yöpolygrafiaturkimuksella ei voi varmuudella poissulkea uniapneaa).

### Lähtettäminen

- Lähetetiedoissa ammatti, pituus, paino, kaikki uniapneaan viittaavat oireet, merkittävät perussairaudet sekä mahdollinen tulkin tarve.
- Tutkimuksen toteuttaa HUS-Kuvantamisen Kliinisen neurofysiologian yksikkö (KNF).
- KNF lähettää kutsun potilaalle. Suppea yöpolygrafia -tutkimus valmistellaan KNF-osastolla ja rekisteröidään potilaan kotona.
- Lähete lab-lehdeltä, tutkimusnimike Polamb (1784) tai PolambL (21742), mikäli halutaan myös jalkaliikkeiden rekisteröinti

### Potilaalta vaaditaan

- Riittävät hienomotoriset taidot (tai avustaja kotona ja mukana tutkimuksessa)
- Sitoutuminen tutkimukseen ja noudattamaan KNF-osaston ohjeita
- Akuutin ylähengitysinfektion aikana tutkimusta on siirrettävä
- Ainakin 1 kynsi on oltava ilman kynsilakkaa tai rakennekynsiä pulssioksimetria varten
- Potilaalla on oltava hyvä ko-operaatio ja riittävä suomi/ruotsi/englanti (tai tulkki) tai kielitaitoinen avustaja paikalla
  - Tulkki: KNF ilmoittaa tulkkia tarvitsevan potilaan tiedot ja suunnitellun ajankohdan lähettäneelle taholle (erillinen yhteystieto). Lähettävä taho tilaa tulkin KNF-yksikköön omalla kustannuksellaan.

### Suppea yöpolygrafia mittaa

- Yönaikaista hengitysil mavirtausta
- Rintakehän ja pallean hengitysliikkeitä
- Nukkuma-asentoa
- Kuorsausääntä
- Valtimoveren happisaturaatiota
- Syketaajuutta
- Laajempi PolambL mittaa myös yöllistä jalkojen liikettä
- Ei mittaa unen laatua, määrää tai unenaikaista käytöshäiriötä

### Tulkinta

- Arvioidaan yönaikaisen hengityshäiriön tyyppiä ja vaikeusastetta hengitystapahtumien määrän, laadun ja seurannaisilmiöiden perusteella.
- Hengitystapahtumien määrä (AHI eli apnea-hypopneaindeksi) on normaalisti alle 5/h.
- Yli 15 hengitystapahtumiin liittymätöntä periodista jalkaliikettä tunnissa rekisteröinnin ajan (PLMI  $\geq$  15/h) viittaa yölliseen periodiseen raajaliikehäiriöön
- **Lausunnossa kerrotaan tutkimuksen johtopäätökset. Lausunnon liitteenä on HUS KNF Report, jossa on helposti nähtävänä tarkat mittausero parametrien arvot. Lausunnon liitteenä on lisäksi potilaalta hoitavaa lääkäriä varten kerätty Unikyselylomake, joka auttaa hoitavaa lääkäriä arvioimaan potilaan unihäiriötä ja päiväväsyyksen syytä.**